

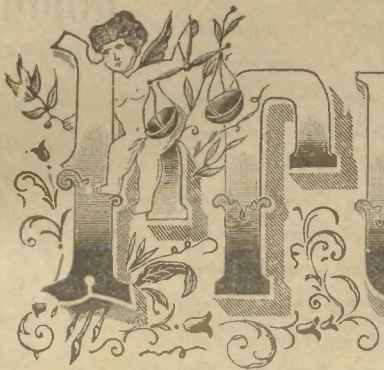
ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Տարեկան . . 12 Ֆր.
Վեցամսեայ . . 6 "

ՍՐՏԱՍԱՀԱՐ
Հոկտեմբերի մեկ ծառով
Տարեկան . . 14 Ֆր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ԱՍԵՐԻԱ
Տարեկան 2,60 Տոլար
Վեցամսեայ 1,50 "
ԿԱՆԽԻԿ

Դրանոցման տոկոսը
20 ամսով

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐՍԹ

ՀԱՍՑԵ

Rédaction du journal

„Iravounk“

VARNA (Bulgarie)

Редакция

на вѣстникъ

„Иравункъ“

ВАРНА

Գրութիւնք եւ

լեւ տրոշիր

ԼՈՒՍ ՏԵՍԱՐ
ԹԻԱՊԱՐՏԻ
Բ. ՀԱՏՈՐԸ

Սրտատանձանի ընթերցասերներու կողմէ այնչափ ահաւերեալ
քեանք սպասուած այս ի. հատորն կը պարունակէ երկասիրու
քեան Բ. եւ Գ. մասերը ու կը վերջանայ .
Ա. հատորը (Ա. մաս) կը բաղկանայ 162 երեսներէ գին 1 Ֆր.
Բ. « (Բ. եւ Գ. մաս) « 432 « 2 «
10 օրինակի դրամ դրոշմը 11 օրինակի կը տաւանայ.
Դիմել ի Բ. Ա. Ի. Ո. Ի. Ն. Ք. ի խնայարութեան եւ մեր ծանուցած
գործակալներուն .

ՆԵՂԱԿԱՆ ԵՐԿՐՈՒՄԱ-
ԿՈՒԹԻՒՆԸ

Յօդուածիս ձեւաւոր կրկին «Հին-
չախան» վերահաստատելու անհնար
չէ՞ զորքնելէ եւ յաւիտեական անկողմ-
նակալներէ շատեր թերեւս ըսին թէ
Իրաւով վերջերս շատ կ'ընթացի կու-
տակցական խնդիրներով, մասնաւոր
Հնչակեաններով : Իրարու փոփոս-
ցողներ ալ գտնուին թէ Իրաւով աւելի
վերակազմակերպ կը հոտի, քան անկողմնա-
կալի զերքէն դուրս ելաւ եւ այլն :

Մենք այսպէս ընտելեալուն կամ
ասոր մօտ կասկածներ յայտնողներուն
կը պատասխանենք թէ՛ Իրաւով իր
իր գերին մէջն է միշտ եւ իր ուղղու-
թեան մասին չափ չէ չեղած ու չափի
չեղի . մենք առանց ունէ կուտակ-
ցութեան կամ կասկածաբար պատկա-
նելու հայ ժողովուրդի զգացումն իւր
թաղմանը եւ ընդհանուր ազգին
չափուն մերով սանն պաշտպանը ըլլալ
ուրաւած ենք եւ հաւատարմաբար այդ
չափուն կ'ընթանանք ու պիտի ընթա-
նանք այսօր ալ, վաղն ալ :

Մեր գիրքի անկախութենէ խո-
նուած մեր նկարագրի ըմբոստութեան
հետ, հարկեալ որ պարագաներու մէջ
ցցուած է, ծառայած է ընդդէմ ջոշ
աղաներու, ազգա եւ զիւսպի թաղա-
կաններու ու հոգաբարձուներու, ան-
բարոյական վաւթսպանելու, խաչա-
գող յեղափոխականներու, անուղղայ
կողմնակցներու եւ ազգապաշտպան
խնդիրներու . եւ ինչ որ ձեռնարկ
մեր կծու լեզուով, ինչ որ մերկապա-
րանոց ըլլած ենք նախադրեալի զիր
ստանձնելով, քիչ վերջը գրեթէ բո-
ւորն ալ հաստատուած են եւ նոյնիսկ
յանցաւորները իրենց բերնով խոստ
վանած . առանց մէկ քանին թուենք
հոս . Սա պահ-Գրեւորն հրէշութիւն

Ներք Ռուսներէ մէջ, առաջին անգամ
այս տողերը գրողը ցուցադրեց ժողո-
վուրդին . զանի պաշտպանող միամիտ-
ներ ալ գտնուեցան հրապարակի վրայ
բայց վերջապէս քիչ վերջը մեր ըսած-
ներէն աւելին հաստատուեցաւ, դա-
տարաններ եւ թագ. խորհրդարաններ
ստիպողեցան նոյնիսկ պաշտօնապէս
արձանագրել Սա պահ-Գրեւոր իր
բոլոր լրբութեամբ . . . Յիշե՛ք
Պուրկազի 28 սնտուկի խաչապող-
թիւնը, տիկնանց Մանուսիւսի զը-
րամներուն կլլուելը, Գեորգ Հիւրմուզ
տէրաքէի լրբութիւնները, թաղական
զոյզին Հայաստանի որչիւր անխնայ
հաւանքը եւ ասորն որքանոցի անու-
նով դրամ հաւաքել եւ կաթողիկոսը
խաբելը : Ասոնց շարքը շատ երկար
պիտի ըլլար, որոնց ամենն ալ նոյն
խիւ մեր հակառակորդներուն կողմէ
հաստատուած են եւ բուն յանցաւոր-
ներուն խոստովանութեան եւ պաշտօ-
նական մարմիններու վաւերացումի
զօյջը կը կրեն :

Լուէինք այդ բոլոր դառն իրողու-
թեանց հանգէպ, որպէսզի ամենի հա-
ճելի երեւոյնք, որպէսզի մեր թըշ-
նամներու թիւը չաւելցնէինք, եւ
որպէսզի մեր ընթերցողներուն մէկ
քանին չը բարկացնէինք : Այդ լուե-
թիւնը մեր կողմէ քանի մը բաժանորդ
աւելի ունենալու համար հացկատա-
կութիւն պիտի ըլլար . ինչպէս որ ո-
մանք կընեն, այդ մեր հրապարակագրի
պաշտօնին դէմ դաւաճանութիւն պիտի
ըլլար :

Լուէինք Հնչակեան վերջին երկ-
պառութեան հանգէպ, երբ ամբողջ
հայ ազգի կողմէ ցանկացուած Միու-
թեան նոր հիմքը կը խանդարէին քա-
նի մը բաղձալնորդներ, որոնց առա-
ջին ոգորութիւններուն մէջ մենք տե-
սանք, քիչերու վերապահուած սրա-
տեսութեամբ մը, Միութեան դիմակին
տակ հակադրային եւ հակամիութենա-

կան դաւեր, նազարեկեանութիւնը
վերահաստատելու խուլ ճիգեր, զըր-
պարտելու, ստիպելու եւ ազգա բեռնակ-
րեքը կողայրադարձութեան զրդելու
որոշ ծրագրեր : Մածկէնք, վարա-
զուէնք ժողովուրդին աչքին մեր
այս տեսանքը . չէ՞ որ այդ վարա-
զուէր քանի մը ամիս յետոյ պիտի
պարզուէր :

Ինչ, յանցաւոր կզանք առաջին
անգամ յայտարարելով թէ Միութեան ըս-
պանել ստուգը Հին Հնչակեան կենդ-
րուն է : Մեր յայտնի եւ ծածուկ հա-
կառակորդները մեր այս առաջին բողո-
քին թիւր մեկնութիւններ տուին,
Իրա ունի կը զրպարտէ ըսին, մոթ է
պոռացին . բայց քիչ յետոյ այդ բոլոր
նենքաւորները, մեր կորուստին մէջ
իրենց շահը փնտռող բաղձալնորդները
եկան մեր հետ ուս ուսի պոռաւու
ինչ որ մենք ամիսներ առաջ սկսած
էինք :

Սրտեօք մեր նախադրեալ լինե՞նք է
մեր յանցանքը : Վտանգը, հայ յեղա-
փոխութեան, հայ բարոյականին ըս-
պանեցող վտանգը առաջին անգամ
մասնաւորութեան համար կիթէ մեր ան-
կողմնակալութիւնէն կառուածողներ կան,
կարգահատներ մենք այնպիսիներուն
վրայ, եւ կը շարունակենք մենք մեր
ուղին յամառօքէն, անկողմնակալ եւ
անվերապահ կերպով :

Մեր թերթի մէկ երկու օրեակը
յեղափոխական խնդիրներու յատկաց-
նելին իթէ պահպանողական եւ չէզոք
դատակարարին ջիգերուն կը դպի, կը
պատասխանենք անոնց թէ՛ մենք հայ
յեղափոխութեան մաքրագործութեւնը ազ-
գին կարեւորագոյն պէտքերէն մին
նկատած ենք եւ պիտի հետեւինք ա-
նոր . որովհետեւ առանց այդ մաքրա-
գործութեան հայ յեղափոխականները
վտանգ կ'ապաւնան ոչ թէ միայն հայ-
րենիքի վրկութեան դատին, այլ նաեւ
հայ վաճառականի դրամալիզին, հայ
երկատարողութեան բարոյականին,
հայ պատանեկութեան դատարարու-
թեան . հայ ընտանիքի պարկեշտու-
թեան եւ վերջապէս հայկական բոլոր
բարեմասնութեանց եւ ազգային դո-
յութեան պահպանման :

Ահա այս նկատումներով մենք պիտի
յատկացնենք միշտ մեր թերթի մէկ
սիւնակը հայ յեղափոխ. գործերու եւ
խնդիրներու, ինչ որ ալ տարածային
մեր շուրջ յայտնի եւ ծածուկ
հակառակորդներ :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԱՆՑՈՒԴԱՐՁՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐԿԻԱ

Սէլանիկի եւ Մօնասթերի դէպքե-
րուն հետեւանօք Պուրկազի եւ Թուր-
քիոյ միջեւ դեռ քանի մը շարափ ա-
ռաջ անխուսափելի նկատուած պատե-
րազմը «յսօր անորոշ ժամանակի մը
համար յետաձգուած է :

Բարձրագոյն (Պուրկազի) Պուրկա-
զիոյ կողմէ կէսպաշտօնական կերպով
Պուրկազի կողմէ պ. Նաչօվիչի խաչա-
զատարական յորդորներուն խորհուրդ
մերժողական պատասխաններ միայն
ստուած էր, այսօր ջուրը ինկած պոռն-
քի նման կակուղ ու թաղիկ հանգա-
մանք մը ստացած է :

Բայց ինչու այս յանկարծական փո-
փոխութիւնը :

Որովհետեւ նախ Նաչօվիչի գիմու-
մովը Դուրը կարծեց թէ Պուրկազիան
կը ստա՛յ թուրքիոյ դէմ պատերազմի
բանուէրէ . այս սխալ կարծիքը իրեն
քաջալիր մը կը առ յուսուած թէ ան-
պատճառ յաղթանակը ինք պիտի տանի
եւ ասոր իբր արդիւնք Պուրկազիոյ
մէկ մասը, գոնէ Արեւելեան Բուլղե-
րին պիտի դրուէ ու Մակեդոնիոյ պուլ-
կարական շարժումները միանգամ ընդ
միշտ ջախջախած պիտի ըլլայ . բայց
բանը իր կարծածէն տարբեր դուրս ե-
կած : Այո՛, պ. Նաչօվիչ Պուրկազի ան-
յայտող Սօֆիոյ վերադարձաւ, սակայն
Պուրկազի կառավարութիւնը գիտցաւ
պատերազմի բոլոր պատասխանատուու-
թիւնը Թուրքիոյ վրայ բեռնելով, ու-
ժին դէմ ուժով խօսիլ, եւ թուրք
բանակին դէմ աւելի լաւ մարդուած
ու հայրենասիրութեամբ վառուած պուլ-
կարական բանակը պատրաստութեան
մէջ գնել : Այս կերպով պահ մը պո-
տերազմի սկզբնաւորութիւնը ժամու
խնդիր էր, առաւօտուն կամ իրիկուն
ընդհարումի լուրերուն կ'ապաստուէր :
Ու այս վճռական օրերուն մէջ վրայ
հասաւ Ռուսիոյ, Ֆրանսայի եւ Աւստ-
րօ-Հունգարիոյ բարձրագոյն յայտարա-
րութիւնը թէ երկու հակառակորդնե-
րէն ոչ ոք որ առաջին անգամ սուրբ
պատեանէն մերկացնէ ան պիտի դա-
տապարտուի . այս կանխաձեռն եր-
տեղի եւ Դրան զրգուած ու արկածա-
խնդիր ուղեղներուն պաղուկ տալ մը
եղաւ, որ անմըջապէս յիշեցուց իրենց
թէ դարէ մը ի վեր թուրքիոյ համար
ճակատադրական դարձած պատերազմ-
ներուն նման կարստաբեր արդիւնք մը
պիտի ունենար բացուելիք պատերազմի
ալ, յաղթանակը որ կողմը որ ալ մնար :
Թեաւ իր յաղթանակին եւ կրեալի ա-
դատադրումին օրինակը դեռ շատ թաղմ

էր թուրք պետական մարդոց մտքին մէջ . հետեւաբար վերջին անգամ երկ-տրդ գումարուած նախարարաց ժողովին մէջ , հակառակ երկար ժամանակ ընդդիմութեանց , որոշուեցաւ Պուլկարիոյ ուղղել բարեկամական սա ծանուցագիրը , որուն պարտականութիւնը հետեւեալ նախարարութեան մէջ կամեցին Պուլկարի հետագային գործակալութիւնը .

« Դուռը պուլկար իշխանութեան իմացուց թէ՛ երկու կառավարութեանց միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնը պահպանելու նպատակաւ յեղափոխականաց դէմ ձեռք անուած խտու-թիւնները՝ Օսմ. կառավարութիւնը պիտի մեղմացնէ եւ կառավարութեան հետեւեալով ձեռքադրուած պուլկար-ներու մէջ մասը ազատ պիտի արձա-կէ : Նաեւ Դուռը իր սահմանադրու-զօրքերուն մէջ մասը ետ պիտի քաշէ եւ քանի մը զուամբարներ ցրուէ , զոցուած վարժարաններու եւ եկեղե-ցիներուն մէջ մասին վերաբացումը պիտի արժանէ եւ եկեղեցիներու ու վարժարաններու համար Պուլկարիոյ պահանջներուն զոհացում պիտի տայ : Իսկ այս բոլորի փոխարէն Դուռը կ'ա-կնկալէ որ պուլկար իշխանապետու-թիւնն ալ իր խաղաղասիրական զգա-ցունմունքն յայտարար ասպնոցը տայ Օսմ. կայսեր կառավարութեան : »

Նոյն հետադրական գործակալու-թիւնը կ'աւելցնէ , « Թուրքիոյ այս ո-րոշումները մեծ զոհունակութիւն պատճառեցին եւ ընդունելի թուեցաւ պուլկար կառավարութեան , որ պա-տասխանեց թէ ինքն ալ Թուրքիոյ հետ միշտ բարեկամաբար վարուել կը բաղձայ , եւ ըստ որում զինուորական պարտաստութեանց համար տուած հրամանները յետս կոչած է : »

Ահա այս կերպով առայժմ պատե-րազմի վառվառ հեռացած կրնանք հա-մարել , եթէ մակեդոնացի յեղափոխա-կանները խելօք նստին եւ յառաջիկայ ամսոյ մէջ չ'սկսին իրենց յուսահատա-կան մեծ շարժումն , որուն համար պարտաստուած են կըսուի :

ՆԱՄԱԿ ՊՐՈՄԱՍՏԱՆԷ

(Նոր Դարի քղաքական)

ԽՈՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

ԹՄԻՐԻԶ. 21 յունիսի. — Անցնալ անգամ գրել էի Թուրքիոյ խռովու-թիւններին մասին , իսկ այժմ գտնք նրանց հետեւանքներին : Պարսկաս-տանում , ինչպէս յայտնի է , զինուո-րական ոյժը շատ թոյլ է , այն աս-տիճան թոյլ է , այն աստիճան թոյլ , որ զինուորներն անընդունակ են ժո-ղովրդական որեւէ համախմբում ցըր-ուելու . այս հանգամանքը մի մեծ զենք է հոգեւորականների ձեռքին , որ հարկ եղած դէպքում իրենց ֆա-նատիկական պրոպագանդան առաջ մղեն , պարագլուխ ունենալով կրօնա-պետին—մուշտալիդին , որի սրբազան իւօքը բաւական է Պարսկաստանն ա-լելիծելու եւ տակն ու վրայ անելու :

Ընդունութեանց ժամանակ թագս-ժառանգը , վտանգի մեծութիւնը ի նկատի ունենալով , խռովաբար ի-րաւացի թէ անիրաւացի պահանջնե-րներին զոհացումն էլ տուել , միեւնոյն ժամանակ զաղտնի հրահանգներ առ-լով Ղարազադի եւ Ուրմիոյ զօրադն-գերին , որ շտապեն Թաւրիզ : Այդ-պէս էլ եղաւ առումն : Որ յունիս 18ին թագաժառանգը սոստատից մին-չեւ ուշ գիշեր հեռացրտան էր ան-

ձամբ եւ զաղտնի բանակցում էր թեհրան հեղադրով իւր հօր — զահա-կալ Մուզաֆֆէրէրէրին շահի հետ ծանօթ զէպքերի օրով : Հետեւեալ օրը : « Խաւանան , թագաժառանգը մարդ է ուզոյրի մ մուշտալիդի — Հաջի Միրզա-Հասան Աղայի մօտ եւ պահանջում է որ տնիքի պէս քո-զաքիցս չ'ուէ զէպի մ յառաջագոյր , համաձայն իւր հօր հրամանի եւ միեւ-նոյն ժամանակ զգուշացնում է նրան որ եւ խռովութեան անգիծ չ'առայ , որ ի պատասխանատուէն կ'լինի ինքը :

Այս սպառնալիքի տակ , մուշտա-լիդը առանց որեւէ ազմէկի , աշտա-տումը սկսեցին , իւր եւ անթիւնեան ձեռնարկներով չ'ընկալաւ առումն — առանց իւր հօտին միտա բարով ասելու , զուրէն է դարձաւ քաղաքի եւ ծանո-սարհում մտնող զէպի թեհրան : Այս անգամ ծանուցարձակութիւնը շատ էլ էման չի նստում ծանապար-հօրդովի վրայ : Ծիշո է , սկզբում մայրաքաղաքում լաւ ընդունելութիւն է լինում , պարզեւտրում են , զիտոյժ են տօյիս , բայց վերջը... վերջը երկու աշխարհների մէջ եղ-ծ ամենավաժմ ծանապարհն է լինում թոյնը , որ շատ անգամ ամիսներով տանջում է դո՛ւրն :

Այդ օրուանից սկսել են արգէն նաեւ խռովութիւնների մասնակցու-թիւնի ձեռքադրումը . բնականաբար պալատի խնդիրն անհա-կը կորչեն , իսկ հարուստները չ'առնեն իրենց զրպանով : Քողաքը բոլորովին հան-պիստ է , եւ զժուր թէ նոր խռովու-թիւն լինի :

Մաքսապետը — բեկդիայի Պրիմը , խռովութեան օրից մ'ընչեւ սլոսր դ'ա եւս Մարաշումն է , իսկ մաքսապե-տը կ'առնալու մ է պարսիկ ձեռնոյղ-նէրի զեկավարութեամբ , ի բաց ու-եալ երեք հայի , կարիք չ'կայ ասելու որ մարտատն գործերն անկանոն կեր-պով են սոսաջ տարւում եւ ամիսնե-տով ապրանքները թափուած են միտւ-այնտեղ :

Ի դէպ , պարսիկների զէպի մաք-սապետն ունեցած զժողովութեանը զարկ է տալիս եւ այն հանգամանքը որ մեր մի քանի ժառանգողներ շատ կոպտի կերպով են վարուած պատուա-ւոր հաջիների եւ նորաստեղծի հետ շատ անգամ անվայել խօսքեր անու-լով նրանց եւ թոյլ են տալիս իրենց նոյն իսկ անվայել արարքներ : Մաք-սապետն հետ գործ բռնեցող պարսիկ-ները գլխուտած են նաեւ մաքսապետն կոնարդիօրի—պ. Մ. Ե. ի դէմ , որը պաշտօնա զօրի է ներկայումս փախ-ժառանգի հրամանով :

(Եւալը)

ԿՈՆԴԱԿՏ ՍԱՀԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

— 20 —

Բաժնակ Ծառայ Բիւրոյի կու-նօքն Բառուշոյ կարողիկոս մեհի-տունն կ'իջիկիւն

Մաղթէ շնորհ եւ օրհնութիւն յԱմե-նակալէն Առաւելոյ ի վերայ բարեկան առաջ փոխանորդաց , բարեկոյն քո-հանայից եւ Բրիտանոսաւթր ժողովրդոց , մեծաք եւ փոքունց , արանց եւ կա-նանց եւ ամենայն չափու հասակի հա-ւատացելոց ի Քրիստոս , որ բնակ-եալք էք ի Տիրախնաքաղաքս , յիս-կենտերուն , ի Հայկա , ի Քիլիս , յԱյնդապ եւ ի Մարաշ , արիւի որդւոց հայ , առաք . ս . եկեղեցւոյ եւ հարազատացող սրբայ Աթոռոյն Մեծի Տանն Երիւկիոյ , կայ , միայ ի սէր եւ ի խաղաղութիւն եւ ի յոյն բնաւիք ի

Յիսուս Քրիստոս , ամէն :

Հատ առաւելապարգեւ օրհնու-թեանս եւ Քրիստոսաւազ ողջունիոյ յայտ առնեմք սիրելիտոց մերոց եթէ յետ օծման եւ ս . Միսոնի օրհնու-թեան հարկ էր անձամբ այց ելանել վիճակաց եւ վիճակայնոց մերոց ի հո-գեւոր միտիւթաւթիւն , այլ երկար տարիներէ ի վեր դիպում բազմապիսի խնդրոց կարգադրութիւնք առ ժամը չեն թշուառներ զայդ բոլոր ծանա-սարի խմբ , ուստի արժան զոսեցինք մեր հոգեւոր օրդներէն հոգեշնորհ կարա-պաւծ . վրդ . Տ . Կարապետեանն ա-ռաքել առ ձեզ այցելու — քննչի կրկին պաշտամբ տալով նմա հրահանգներ եւ յանձնարարելով պարտաւորու-թիւններ . Ա . Առաւելապաւծ քա-ղաքացի մէջ , ի թէ չ'առն զաւաւակն եւ վարչական ժողովը , եւ բոս պա-հանջման տեղւոյն , տնտեսական եւ ուսումնական խորհուրդք կը կազմու-յալեցութեամբ առաջն . փոխանորդ-ներու եւ անդեկտորի մեզ ի հաստա-տութիւն : Երկուստ վարժարանաց ն'ալ թական մասակարարութեան , կըր-թակուն եւ ուսումնական վիճակայ տեղեկանալ մարաքի իտ քննա ճիւղի եւ առ մեզ տեղեկագրել եւ բոս պիտու-յից մեր հրահանգներով պատշաճ եւ օգտակար կարգադրութիւններ ընել : Գ . Ժողովուրդը զբաղեցնող կ'օտակն եւ քահանայական , նաեւ ամսնա-կան խնդրոց ի մօտոյ ծանօթանալ եւ անգիկս գրել : Դ . Աթոռահատ իրա-ւանց հաշիւները նայել , յեանհայները գանձել , եւ ի Տոմարի անգրներ եւ եթէ կան յանուէն Աթոռոյ կալուած-ներ , անոնց ալդի վիճակը , վարձա-տուր , թեան պայմաններ ճշդիլ եւ մեզ տեղեկագրել : Ե . Մեր անդրանիյ սուրբ Միւսոնի օրհնութեան եւ շն-որհաց մասնակից լինելու համար զսի-րելի որդիս մեր նորին արժանապա-տութեան հետ ուղարկ յ'ընք ս . Միս-սոն , որ ըստ պիտոյի տեղեկաց պիտի բաժնէ :

Առնցմէ զատ , յայտնի լինելով հա-մայն վիճակայնոց , սր ս . Աթոռը երկար տան թափու միտով եւ ան-հաշիւ անտեսութեամբ ոչ միայն նիւ-թական անձնութեան , այլ նաեւ կի-սուներ վիճակի մը մասնուած է . զոր վերանորոգելու , նաեւ ժառանգաւո-րաց վարժարան մը իր ամէն մասերով շինելու համար . բնդհանուր ազգա-նոց , մասնաւոր կ'իջիկեցւոց անմի-ջական օժանդակութեան կը կարօտի , այս նպատակաւ լանձնեցինք մապա-ւինեալ տոմար մը , որոյ մէջ պիտի ալձանդորին ամէն տեսակի նուիրա-տութեանք եւ ամէն մի քաղաքաց տրոց եւ նու իրաց գումարը պիտի վա-ւերացի ի տեղական պաշտօնե-կան մարմիններէն : Եւ այս մեծ ու ինք , որ մեր հոգեւոր օրդոյն այցելուի եւ քննչի երկակ պաշտօնները բոս-յապկս օգտակար պիտի լինին եւ ձեր կողմնէ ալ բոլորիք ձեռնադրութեան եւ օժանդակութեան մեծապէս ս . Ա-թոռը պիտի օգտուի նիւթականապէս , վասն որոյ մաղթելով ի Քրիստոս մեծէ Բիւրոսէ Քրիստոսէ պահչի զձեզ միշտ ի խաղաղութեան , շնորհել ամենե-ցուն զաւատապարգեւ ողորմութիւն իր եւ տալ յաջողութիւն ամենայն բարեկապակ գործոց ձեռք :

Մամբ աղօթարար եւն .

Ի 23 մայիսի 1903 ամի
Էշ ըստ տոմարի ՌԹԾԳ,
Ի հայրապետութեան ռնքում
Ա . ամի ի կ'իջիկեան Մայր —
Արաք Ս . Մովսիսի ի Սիւ-
թիւ 1 .

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԲ

ՊՈՒՐԵՇԻ ՀԱՅԿ . ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻ

— 20 —

Տիրա Գրիգոր Պըրզլեան 20. —
« Սարգիս Ազնաւորեան 10. —
« Դերենիկ Դանիէլեան 8. —
« Միւսոնի Սարգիս 45. —
« Յովհանէս Պարլաճեան 5. —
« Թաղէն Միսոնեան 2. —
« Պաշտօնայեք Քրաքսուրը
« հրեայ վաճառատն 9. —
« Արամ Աթալեան 2. —
« Հրանտ Գալաֆեան 5. —
« Յովհանէս Պաճեան
« Կասպեալականցի 2. —
« Յակոբ Արթիւնեան 0.50
Կասպեալ թանա պուլկար
« հայաւել 1. —

Տեաք Սարգիս Գրիգորեան 1. —
« Միքայէլ Գալաֆեան 0.50
« Հաճի Գեորգ Աճէմեան 0.50
« Գեորգ Աղաճեան 1. —
« Մ . Գալաֆեան 1. —
« Յակոբ Բալթեան 1. —
« Եւստի Խիլիկեան 1. —
« Բիւզանդ Բիւզանդեան 0.50
« Արթիւնեան Մարգարեան
« Սարգիս 2. —
« Միքայէլ Գալաֆեան 0.50
Միսոն վարդապետ 1. —
« Միսոն Տաթեւեան 1. —
« Հաճի Մարտիրոս Գեորգեան 1. —
« Գեորգ Բալթեան
« (Սոսա Քրաք) 1. —
« Յակոբ Կարապետեան 2. —
« Յովհանէս Գալաֆեան 0.50
« Խորէն Տաթեւեան 1. —
« Ս . Կարապետեան Պալ . 0.20
« Յարապետեան Ստեփանեան 0.50
« Միսոն . Սրայ Մարտիրոս 1. —
« Կրէկոր Ալէքսանդրեան 20. —
« Խ . հայ Ազգային 5. —
« Կրէկոր Գեորգեան 2. —
« Մըկր եւ Գրիգոր 2. —
« Վեմ . Սարաթիս Եղարք 300. —
« Բուճո գլխի հայ Աղգ . մը 5. —
« Տեաք Մարգար Գահապետեան 2. —
« Յարապետեան Պալ . 2. —
« Յակոբ Աճէմեան 2. —

Ընդ . գումար 468, 20

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊՈՒՐԱՅ Ազգ . Հիւանդանոցին հա-մաք Տիկնայնց նոր խնամակալութիւն մը կազմուած է : Ազգային տան ներ-քին մատակարարութեան եւ նիւթա-կան միջոցներու հայթայթման գոր-ծին մէջ տիկնայնքն աջակցութիւնը շատ բնական պահանջ մըն էր . դո-հնք որ այդ պահանջին զոյսցում կը գրուի այս անգամ , եւ կապահանք ա-նոր գործնական արդիւնքին :

ԶԻՒԹԵՆԻՍ Առաջնորդ Ա. Թեո-Տ . Միքայէլեկ Արքիդ . ծանուցէս հիւանդանոցը գործ կ'ընք : Տիկնայն առաջ . փոխանորդ հայրը հեռագրած է Պատրիարքարան թէ հիւանդանոցը ալ տեւի ծանուցած է եւ բժշկական տեղեկութիւնները ն . Ա. Թեոպետա-նութեան մանք անխոստանելի չ'կա-տած են :

ԷՋՄԻԱՏՆԱՅ «Արարատ» պաշտո-նաթերթին մէջ կը կարդանք թէ՛ նա-խնիներն գ . Լառի նորայէն գիւղի բը-ն . կ'իջիկեան մասնաւորապէս Աճէմ Ազ-պատուը որ ուժի վաղաքայապատ կը բնակի , խնդրողով մը գրեմ է կա-թողիկոսին ինչորեւի որ զինք Հա-յաստանեաց եկեղեցւոյ ծխով մըրը-

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐՔԻԱ

Սթանպոլտան յուլիս 18 թա-
րիսի պիր թէլէկրաֆ Թիւրքիա-
նըն պուլկար սինօրընտան ասքէր-
լէրին պիր գըսմըն կէրի չէքէճէ.
կինէ տայիր նէշր օլընան հսվա-
տիսի թէքզլի պիտէյօր: Պապը
Ալի սինօր Իլդէրինէ գայլթ չօգ
ասքէր Եօլլամազ ֆիքրինտէ օլմա-
տըղընը պիտիրմիշ իմիշ. վէ չէ.
թէլէրին հարէքթի թէլէկրաֆ իթ.
տիքէճէ՝ սինօրտա չիմտիյէ գատար
պուլընան ասքէրլէրին կէրի չէքէլ-
մէյէճէկինի մէքթիւր թէլէկրաֆ
իլավէ Իտէյօր:

— Գարատաղ սինօրընա Եապըն
գազարտա իսլամլար վէ Խրիս-
թիանլար պէյնինտէ վուգու պու-
լան իթթիլալթ սէմէրէսի օլարապ.
հէր իքի թարաֆտան գաթլ օլը.
նանլարըն աիլէրի իշին իանէ
թային իթմէք մաքսէտի իլէ մուխ-
թէլիթ պիր գօմիսիօն թէշթիլ օ-
լընմըլ տըր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պուլկարիա Պատր. ֆոխանդը
Գեր. Տ. Վահան վարդապետ Յա-
կոբեան պու կին Շուսլատան մու-
ֆարէքթիլէ, սաաթ 4 թըրէնի ի-
լէ չէհրիմիլէ թէլէրիֆ պուլլուրա-
նազ տըր:

— Թիւրքիանըն սինօր իւզէ-
րինտէ պուլընան ասքէրլէր թէք
սէքիլ հալտէ վէ Եարը աճ գալ-
մապտա օլտըղլարընտան նաշի, 5
քիշի գատար գաշուպ պուլկար
գօլնուլարընա իլթիմա իթմիշլէր.
Պուլլար թապիի, պէյնէտտիլվէլ
գանուըն ահքեմալընա, Թիւրքի-
այա թէսլիմ օլընմայուպ, շիմտի-
լիք Պուլկարիա էքմէկինի Եէյուպ
րահաթ իթմէքտէ տիրլէր:

— Վիւքէլա ըէյիսի ժէնէրալ
Րաշօ Բէթրուֆ Սուլթան պիրիմի
Շէֆազաթ նիշանը իհտա իթտի:

ՐՈՒՍԻԱ

Բօրթ-Արթարտա (Չի) ինչա
օլընանազ պէօյիք ըուս քիլիսէ-
սինին թէմէլինի գօյմազ աշի ու
զիյնէթինտէ՝ ըուս հարպիէ նա.
զըրը ժէնէրալ Կուրօբաքին իրա-
տը նուլթ իտէլէք «Բօրթ-Ար-
թար տիւշմանլարտան ֆէթիճ օլըն-
մազ պիր գալէ օլանազ» տէմիշ
տիր:

Յէնէրալ Գուրօբաքինին պու-
գատար ուզուըն միւտտէթ Ագասի
Շարգտա գալմասը վէ տահա 15
կինէ գատար գալանազը օլնիվար.
տա ըուսիանըն բէք մուհիմ աս-
քէրիէ վէ հարպիէ թէրթիպաթըն-
տա պուլլուրազընը տէլալէթ ի-
տէյօր:

— Նօլօյէ վրէմիա նիմ ընսի
Բէթնսպուրի կազէթասը՝ Գիշնէլ

Եահուտի մէսէլէսինտէն տօլալը
Մ. Ամերիկայ հիւքիմէթինին
հարէքթիին շէտիտ լիսանլէ
մուտիլէզէ իթմէքտէ տիր: Մէք.
քիւր կազէթա աշիւր վուգուլթըն
պիր տահ: Վահուրա կէլմէմէսի
իշին ըուս հիւքիմէթինին մուէս
սիր թէտպիլլէր իլէ ալմըշ օլտը.
ղընը կէօսթէրէքթ, աքսի օլա-
րազ՝ Լինչ գալտէսինին Ամերի-
կատա հէր տայիմ վահշիանէ
թարգտա իհրա օլընտըղընը վէ
հիւքիմէթին միւտալէլէ իթ-
մէմէսինի վէ մէմուլարտան տալի
թահսին իտիլտիկինի զէքը իտէյօր
վէ 10 սէնէ զարֆընտա Լինչ
գալտիսի իլէ 3000տէն զիլտտէ
սիեահ գաթլ օլընտըղընը կէօս
թէրիյօր:

— Վաշինկթոնտա շայի պուլ-
տըղընա պիւնաէն, Գիշնէլ վու-
գուլթընտան տօլալը Ամերիկա-
տաքի Եահուտիլէրին բրօթէստինի
ըուսիա գապուլ իթմէյէճէկինի վէ
նազարը տըգգաթա ալմայանա-
ղընը Մ. Ամերիկա հիւքիմէթի
նէ պիլտիրմիշ տիր:

Շուսլալէնին պու հալտէ
գաբանմըշ վէ Եալտա գաբանա-
նազ օլտը զանն օլընմըլ:

ՍԾՐՊԻԱ

Աւստրիա էլիսի Մ. Տիւմպա
Եէնի էլլազը լէսմիլէսինի գրալ
Բէթլէ թագաթիմ իտուպ, իմքե-
րաթօր Ֆրանշ Եօլէֆին էօթէտէն
պէրու գըրըլա օլան հիւսնի թէ-
վէտնալընը պէյուս վէ միւնասէ
պաթը թիւնալիյէնին թագվիյի
սի Եալընըք Իքի տէվէթ պէյին
տէ ճարի օլնազ տօսթլըք թէ-
մէլի իւզէ ինէ պիւնա օլընապիլի
տէմիշ տիր: Գրալ Բէթլը ճէվա-
պէն, պու պապտէ քէնտիսի տա-
լի քէնտի հիւքիմէթինէ թէլլիթ
վէ մուսվէլէթ իտէճէկի վատ իթ.
միշ վէ իմրիաթօր թէլլէքթիւրթ
պէյուս էլլէմիշ տիր:

— Եէնի մէպուտան ինթիլտապ.
լարընտա Եհալիի քէնտի քէյինէ
սէրպէսթ պըրսպազ իշին տըգ.
գաթ օլընմարընա տայիր հիւքի-
մէթ պիր էմիրնամէի ումուլի նէ.
շըր իթմիշ տիր:

— Մօգթուլ գրալ Ալէքսան-
տըրըն զալըն մէշրու պիր պիրա.
տնրի օլուպ Սթանպոլտա սաքին
օլտըղընտան, Պէլկրատ ճիւսլէթի
կիւնլէրինտէ իքի սըրպ գապթ.
լէր անը տալի գաթլ իթմէք
մազսէտի իլէ Սթանպոլա կիթ.
միշլէր, ֆագթթ իտաֆիլէրին
շիւքէլի թարգտա քէնտիլէրինի
թալլիթ իթմէլէրինի ֆարգ էլլէ-
մէլէրինտէ նապէտիտ օլմուշար
տըր:

ԱՃԵՄԻՍՏԱՆ

Ինկիլիզ վէ Աճեմ տէվէթլէրի
պէյնինտէ Եէնի ազտ օլընան թի.

ճարէթ ահտնամէսինտէ հէր իքի
միլլէթ իշին բէք ֆայիտէլի
պէնտէր մուգալէտ տիր, Պու-
հաճմալէ մուհէպիլնէ, Աճէմիս.
տանտան տըշարը չըգաճազ մալ.
լէր իշին շիմտիյէ գատար աճէմ
հիւքիմէթինին ալմագտա օլտըղը
100տէ 5 կէօմրիւք լազլ օլմուշ
տըր: Մալ նազլ իտէն քեարպան.
լար իշին Եօլ բաճը ոլընմայա.
նազ տըր: Կէօմրիլէրի ըէթի
իթմէք ուսուլի լազլ օլուպ, պուն.
տան սօնրա հիւքիմէթ քէնտի
մէմուլարըն էլի իլէ կէօմրիւք
ալմաճազ տըր: Աճէմ հիւքիմէթի
պէօյիք կէօմրիւք ալմապարարը
ինչա իթտիրէճէք վէ ըուս մալլէ-
րինէ թալսիս օլընան սուհուլթ
վէ Լէվանլըք աշին ինկիլիզ մալ-
լէրէ տալի վէրէճէք տիր:

ՄԻԻԹԼՆԼՎՎԻԾ

Պուտաբէլտէ պիր ինթիլտապ
միւնասիպէթի իլէ Եհալի վէ ժան.
տարմալար պէյնինտէ գապկա զու-
հուրա կէլլէք, Իքի թարաֆտան
պիր գաշ Նօլլէ վէ Եարէլի տիւշ
միւշ տըր:

— Թրանսպալ պիւտնէսի սէ
նէվի 4,500,000 ինկիլիզ իրտար
վարիտաթ վէ 3,590,000 իրա մէ.
սարիֆաթ կէօսթէրմէքտէ օլուպ
արթան մէպալ մուհարէպէ իշին
օլընան իսթիգրազըն թագսթլէ-
րինէ թալսիս օլընանազ տըր:

— Թրանսպալ իտուլէսի իշին
Պօթլէրտէն Մ. Չէմպրլէնլ թէք.
լիֆ օլընտն շարթլարա իքթիֆա
վէրիլմէտիկի սիպէպէլ ժէնէրալ
Պօթա ըրթթէթ իտուլէք Իվրո-
բայա կիշլէք վէ Լօնտրայա ուղ-
րամագսըղըն կէլուպ Մ. Գիւլէր
վէ Տօքթ. Լէյաա լլէ միւլէքթիէ
իտէճէք տիր:

— Վիէնա աճէմ էլլիսի Նարի.
ման իտանըն Եէրինլ (հա) Ճէվա
լսան թային օլընմըլ տըր:

— Մ. Րիշթըրն պէյուլը իւղիւ.
Ման շուրիտա Լճէկիլլին լճ-
րաի թիւնալթ իտէպիլլէլլի ի.
շին, Չին հիւքիմէթի պիր գաշ
լիմալարըն մուգսվէլէ միւհէպիլնէ
աշրք օլտըղընը իլան իտէճէք տիր.
Րուսիա պու գաբարա մուխլէ-
ֆէթ իթմէլէճէկինի ըէսմէն պէյան
իթմիշ տիր:

— Լօնտրաա զուհուր իտէն
շահէթա կէօրէ, Մ. Ամերիկա
վարթարըն ինկիլիզ միւսթէլուք
ալտա օլընան Պօթլէս սահիլլէրինէ
Եազըն 20 տալտ ֆօգ տալտա-
րա կիտուպ, Ամերիկա պանտիւրա.
սընը տիքմիշլէր:

— Ամերիկա զրբհլլարընի
Չին սուլարընտա թօրլանմարնտան
տիլալը՝ Րուսիանըն լահաթը պօ-
զուլմուշ օլմալլէ իլլաշաթ իսթէ.
մէք գաբարընտա ըմըշ:

— Սպանիա վիւքէլուք իսթի.
ֆա իթմիշ օլուպ, Եինն գապիլնէ
թէլլէլ օլընմիշ տըր:

— Եուր, Նիստան գապիլնէսի
նին կէլէն հաթթա տեկիլլէսի

սէպէպէ, մէպալար տալի թարտ
օլընապ, օգոտոտա Եէնի ին.
թիլապաթ իհրա օլընանազը
պիլտիրիլլիօր:

ԹԵԼԵԳՐԱՖԻԱ

Բեքրապուրի, 19 Յուլիս

Բեքր պիրիմիշ նամ վաբօր տէ-
րուինտէ 200 Եօլք վէ 7000 թօ-
նօ մալ պուլընտըղը հալտէ վօլիա
նէհրիտէ պալտը, Շիմտիլէք 50
քիշի զարգ օլընտըղը թասսիգ օ-
լընտը. տիլէրլէրտէն շէ յըգտար
գուլթուլտըղը մէհնուլ:

Վրանպօլ 20 Յուլիս

Պապը Ալի իլպ. օլընտըղը
իւզրէ, սօն հաթթա Պուլկարիա
սինօրընտան 3 չէթէ գօմիթա կէշ-
միշ, պու չէթէլէր 60, 40 վէ 50
քիշիտէն իպպիլթ իմիշլէր:

Սըգը թէտպիլլէր էլէ ալընմըլ
տըր:

Րօմա 20 Յուլիս

Րօրա պու կիլէ բէ ալ ուլու-
տա, հալի աղըր, գուլլէթսիլ-
լի տէրէճէսիլ:

ԹԻԻՃՃԱՐՑԷ

ՎԱՌՆԱ, 4 Յունիս
ՉԱԽԻԼԻՅԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ	
Արապա լիպ. 57-62 հքթ. 8. -/41 10	
ԱՐԱՄԱ	
Վալսոն 100 քիթ 4.80/5.20	
Արապա 45-50 լիպ. հքթ. 5.50/ 5.60	
ՉԱԽԻԼԻՅԷ	
Վալսոն 53 54 լիպ. Եօգ 8. —/ 8.20	
Արապա 8. — / 8.40	

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

ՆՈՐ ԵՐԴՐԱՐԱՆ, կամ ՄՐՍՈՒՅՆ ԱՅԹ-
ԿԱԿԱՆ: Այս Երգարանը Բ. Նիսիմ
տպագրուելով աւելի ճոխադաճող լա-
րագիրուած է, և հակառակ չնայն
աժանութեանը կը պարտաւորէ սօ-
գային հին և նոր խիստ շաւ հր-
գեր:

ՆԷՏԱ կամ ՄԱՄԻՍ ՊԱՏՄԱՐԸ,
Պուլկարիոյ ազատութիւնէն առաջ
Պուլկար գիւղացիին Թ. Որքիլէ կը-
րած տառապանքները ու անոնց չիստ
ու կացը կը պատկերացնէ: Շուս հե-
տաքերական:

Գիւն 50 ՍԱՆԿԱ
ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶՈՂԵՐ, Պատկեր մը
Տաճկահայաստանի իրական կեանքին,
գրեց Ղ. Նահապետեան:

Ջեղիւսի Գիւն 1 ՅԻ.
Այս գիրքերը տառապան համար
պէտք է զիմի իրաւունքի խմբալուր-
թեան, քօսթի ճախքը 10ակն
սանթիմ միւտաղ զրկելով. իսկ գիր-
քերու արժէքին համար, կիլէ ուրիշ
գիւրութիւններ պակսին, կ'նշուին
նամակադրօյմ 10 0/0 գնդնով:

Ֆիլիպէ Սթանիսլի փողոցին մէջ.
սլաւաճատի (Թահմիլ) խանութիւն
ամար առեւտուրի վարժ ընկերի մը
պէտք ունիմ:

Փափաքողը կրնայ գիմիլ ինձ ան-
ձամբ կամ գրաւոր ևւ տառալ ման-
րաման տեղեկութիւն:

Одговорникъ Н. Драгулевъ

Печатью Взаимность Варв.